

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-85112434-610-7297125

Konu : Soru Önergeleri

7/23040 GK 100

7/24751 GK 120

7/25685 GK 133

7/25687

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA 7/26668 GK 142
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

7/27673 GK 156

7/27905 GK 161

İlgi : a) 07.02.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1579279 sayılı yazınız.

b) 07.03.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1594392 sayılı yazınız.

c) 24.03.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1602858 sayılı yazınız.

ç) 17.04.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1613406 sayılı yazınız.

d) 08.05.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1625423 sayılı yazınız.

e) 14.05.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1628918 sayılı yazınız.

f) 09.07.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1660398 sayılı yazınız.

g) 15.07.2025 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1664867 sayılı yazınız.

7/30145

7/30265

İlgi yazılar ekinde yer alan soru önergelerine ilişkin Bakanlığımızca hazırlanan cevap Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Nuri ERSOY
Bakan

Ek: Liste ve Cevaplar (20 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 3BD87AF3-F7B1-4B37-AC22-6C60FA6B2655 Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ktb-ebys>

Cumhuriyet Bulvarı No: 4 Ulus Altındağ / ANKARA
Telefon No: (312) 470 8000 Belge Geçer No: (312) 470 5131
<http://www.ktb.gov.tr> <http://sgb.ktb.gov.tr>
KEP Adresi : kulturveturizmbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Hasgül ÇAKAN
İşletme İşçisi
Telefon No: (312) 470 50 05

**AMASYA MİLLETVEKİLİ SAYIN REŞAT KARAGÖZ'ÜN 7/24751 ESAS SAYILI
SORU ÖNERGESİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP**

Bakanlığımız (Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü)'ca;

Taşınmaz mirasın korunması, kazı ve araştırma çalışmaları ile bakım-onarım, sağlamlaştırma ve restorasyon çalışmalarının belirlenen bir planlama çerçevesinde, hızlı, etkin ve sağlıklı biçimde yapılması, uygulama çalışmalarının yönlendirilmesi, örenyerlerinde ziyaretçilerin gereksinimlerinin karşılanabilmesine yönelik mekanların sağlanabilmesi için koordineli çalışmaların yapılması amacıyla 2024 yılında Bakanlığımızca "Geleceğe Miras Projesi" başlatılmıştır. Türkiye'nin zengin kültürel mirasını koruyarak gelecek nesillere aktarmayı hedefleyen Geleceğe Miras Projesiyle, tarihi ve arkeolojik alanlarda sürdürülebilir bir model oluşturma amaçlanmıştır.

Kazıların 12 aya çıkarılması politikası ile beraber ülkemizde iklim koşullarının elverdiği antik kentlerde kazı çalışmalarının ivmelendiği, sonuçlarına ilişkin keşiflerin ve buna bağlı olarak bilimsel verilerin arttığı gözlemlenmiştir. Geleceğe Miras Projesi, ilk olarak 2023 yılı Ekim ayında Efes Antik Kenti'nde başlamış ve kısa sürede ülke genelini kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Kazı alanlarında antik dönem yapıları ortaya çıkarılarak varlığı toprak altında bulunan yapısal unsurlar ortaya çıkarılarak bilimsel veriler ışığında restorasyon çalışmalarına başlanmıştır.

Binlerce yıllık geçmişe sahip kültürel değerlerimizin korunması, bilimsel yöntemlerle belgelenmesi ve gelecek nesillere aktarılması hedefiyle yürütülen Geleceğe Miras Projesi, 2025 yılında daha da kapsamlı bir şekilde devam etmektedir. Yeni başvuruların değerlendirilmesi neticesinde, 2025 yılı itibarıyla projeye dahil edilen arkeolojik alan sayısı 251'e yükselmiştir.

Kazı Başkanlığınca 4 yıllık kazı, restorasyon, proje ve uygulama eylem planları oluşturulmuş, Geleceğe Miras Projesi kapsamında yer almak üzere, Bakanlığımıza sunularak başvuruda bulunulmuştur. Kazı Başkanlıklarından Bakanlığımıza iletilen kazı eylem planları doğrultusunda yıl boyunca yapılacak olan çalışmalara yönelik ödenek planlaması yapılmaktadır. Bilimsel kazı çalışmalarının yürütüldüğü bu Kazı Başkanlıklarının tümüne kazı, basit onarım, restorasyon ve uygulama çalışmalarına yönelik olarak 2024 yılında kullanılmak üzere bütçe ayrılmıştır. Geleceğe Miras Projesi kapsamında, tüm Türkiye ve Anadolu'nun kültürünü koruyarak yaşatmak, gelecek nesillere miras olarak aktarmak amacıyla, ülkemiz sınırları içerisinde yer alan ve projeye katılım sağlayan tüm arkeolojik kazılara ödenek aktarımı gerçekleştirilmiştir.

Ülkemizdeki tüm antik kentlerde kazı başkanlarının koordinatörlüğünde planlanan/programlanan kazı, her türlü plan/proje ve uygulamaların öncelik

durumlarına göre gerçekleştirilmesi, takibinin yapılması, denetlenmesi, etkin ve sağlıklı yürütülmesi, sistematik raporlanması ve sürekliliğine yönelik iş ve işlemlerin yürütülmesi bütüncül olarak Geleceğe Miras Projesi kapsamında ele alınmıştır. Bu çalışmalar ile antik kentlerimizde kazı ve restorasyon işlerini yürütürken, bir yandan da bütüncül çevre düzenleme projeleriyle kamuya açık gezilebilir alanlarda örenyeri ziyaretçi karşılama merkezleri yapımı, gece müzeciliği aydınlatma çalışmaları ve ziyaretçi yönetim planları yapılmasına yönelik çalışmalar bütüncül bir eylem planı doğrultusunda ülkemizde ilk defa Geleceğe Miras Projesi kapsamında ele alınmıştır.

Geleceğe Miras Projesi ile ülkemizin arkeolojik değerlerinin bilimsel çalışmalar ışığında hızla gün yüzüne çıkarılması, ülke çapında kazı ve restorasyon çalışmaları gerçekleştirilerek Anadolu'nun tamamında kültür turizmi potansiyelinin ortaya koyulması ve aynı zamanda da üniversitelerin arkeoloji ve sanat tarihi bölümünden mezun olan gençlere istihdam sağlanması hedeflenmektedir.

2024 yılı boyunca gerçekleştirilen bilimsel arkeolojik çalışmalarla birlikte, başta Arkeoloji ve Sanat Tarihi olmak üzere çeşitli disiplinlerden yetişmiş nitelikli uzmanların istihdamı sağlanmış; 2 bini aşkın uzman personel ve 3 bini aşkın destek personeli ile yürütülen 12 aylık kazı sezonunda 6 bini aşkın arkeolojik buluntu gün yüzüne çıkarılmıştır. Elde edilen verilerle yürütülen bilimsel yayınlar ise ulusal ve uluslararası arkeoloji literatürüne önemli katkılar sunmuştur.

Geleceğe Miras Projesi kapsamında arkeolojik çalışmaların bir inşaat kazısı gibi değerlendirilmesi mümkün değildir. Bu nedenle hafriyat toprağı ile orantılı ödenek aktarılacak ifadesinin bilimsel olarak bir karşılığı bulunmamaktadır. Ödenek planlama sürecinde hiçbir kazıya ayrıcalık tanıyan özel bir kriter bulunmamaktadır. Geleceğe Miras Projesi kapsamında, kazı yapılması planlanan alanlarda (10x10) karelej sistemi ile kazı açmalarına ayrılan alanlar Kazı Başkanlıklarınca teklif edilmiş, Bakanlığımıza sunulmuş ve eylem planına dönüştürülmüştür. Bilimsel yöntemler çerçevesinde kazıda ihtiyaç duyulan lojistik malzeme, uzman teknik personel ve bilimsel materyal desteğı sağlanarak kazılar ivmelendirilmiştir.

2024 yılında, 224 Kazı Başkanlığınca arkeolojik alanlarda 4 yıllık eylem planları oluşturulup kazı, restorasyon proje ve uygulamaları ile birlikte Geleceğe Miras Projesi kapsamında yer almak üzere Bakanlığımıza başvuruda bulunulmuş, tüm kazı alanları değerlendirilerek bütün Kazı Başkanlıklarına önceki yıllar ile kıyaslanamayacak düzeyde ve arkeoloji kazı tarihimizde bir rekor olacak şekilde ödenek aktarımı gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız bütçe imkanları dahilinde, söz konusu kazı çalışmalarının ilgili yılı içerisinde belirlenen çalışma programları dahilinde ödenek planlanması ve aktarımı gerçekleştirilmektedir.

Kazı Başkanlıklarının sponsoru olsun ya da olmasın proje kapsamında, ülkemizdeki tüm antik kentlerimiz, höyük, mağara, fosil ve su altı çalışmalarında kazı başkanlarının koordinatörlüğünde planlanan/programlanan kazı, her türlü plan/proje ve uygulamaların öncelik durumlarına göre gerçekleştirilmesi, takibinin yapılması, etkin ve sağlıklı yürütülerek sistematik raporlanması ve kazının sürekliliğine yönelik iş ve işlemlerin sağlıklı ve nesnel veriler üzerinde yürütülmesi ile kazı ekibinin bilimsel çalışmalarını yaparken aynı zamanda güvenli, konforlu ve teknolojiden yararlanarak işlerini sürdürebilmeleri için konaklama, lojistik, malzeme ve ihtiyaç gereksinimleri dahil olmak üzere tüm planlamalar yapılarak hareket edilmektedir.

Ülkemizin, kültür ve tabiat varlıkları açısından, dünyada eşine ender rastlanır bir zenginliğe sahip olduğu tartışmasız kabul gören bir gerçektir. Topraklarımız üzerinde izleri sürülebilen tüm kültürlerin mirasının varisi ve hamisi olma bilinci ile korumaya yönelik çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu zengin mirası korumak, Bakanlığımıza büyük bir sorumluluk yüklemektedir. Geleceğe Miras Projesi kapsamında tüm Türkiye ve Anadolu'nun kültürünü koruyarak yaşatmak, gelecek nesillere miras olarak aktarmak amacıyla, ülkemiz sınırları içerisinde yer alan tüm arkeolojik kazılara destek sağlanması için bölgesel özellikler ve mevsimsel koşullara bağlı olarak kazı alanlarında çalışılabilir gün sayısının az olması gibi etmenlerde göz önüne alınmakta ve ödenek aktarımı gerçekleştirilmektedir. Geleceğe Miras Projesi kapsamında ödenek aktarılmasına ilişkin çalışmalar düzenli olarak devam edecektir.

2024 yılında ülke genelinde yürütülen arkeolojik kazı çalışmalarına Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü tarafından ödenek aktarılmıştır.

Akdeniz Bölgesinde gerçekleştirilen 42 arkeolojik kazı çalışması ülke genelinde gerçekleştirilen arkeolojik kazı çalışmalarının toplamının %24'ü, Ege Bölgesinde gerçekleştirilen 45 kazı çalışması toplam çalışmaların %45'ine ve İç Anadolu Bölgesinde gerçekleştirilen 28 kazı çalışması ise söz konusu kazı çalışmalarının %16'sına tekabül etmektedir.

Ege ve Akdeniz bölgeleri, yürütülen toplamda 97 arkeolojik kazı çalışması ile ülke çapında en fazla arkeolojik çalışma yürütülen bölgelerin başında gelmektedir. Ayrıca söz konusu kazı çalışmalarının neredeyse tamamının Arkaik, Klasik, Helenistik, Roma ve Bizans Dönemlerine ait antik kent niteliği taşıyan alanlar olmasından dolayı yürütülen kazı çalışmalarının yanı sıra röleve, restitüsyon ve restorasyon uygulamalarına daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır.

Ülkemizdeki tüm antik kentler, höyük, mağara, fosil ve su altı çalışmalarında kazı başkanlarının koordinatörlüğünde planlanan/programlanan kazı, her türlü plan/proje ve uygulamaların öncelik durumlarına göre gerçekleştirilmesi, takibinin yapılması, denetlenmesi, etkin ve sağlıklı yürütülmesi, sistematik raporlanması ve

sürekliğine yönelik iş ve işlemlerin sağlıklı yürütülmesi ile kazı ekibinin bilimsel çalışmalarını yaparken aynı zamanda güvenli, konforlu ve teknolojiden yararlanarak işlerini sürdürebilmeleri için konaklama, lojistik, malzeme ve ihtiyaç gereksinimleri dahil olmak üzere tüm planlamalar ve finansal hesaplamalar yapılarak hareket edilmektedir.

Yeni kazı başvurularında kazı evi konusunda Ağustos 2024 tarihli Bakan Olur'u ile yürürlüğe giren Kültür ve Tabiat Varlıklarıyla İlgili Yapılacak Yüzey Araştırması, Sondaj ve Kazı Çalışmalarının Yürütülmesi Hakkında Yönerge'nin 4'üncü maddesi uyarınca kazı başkanı tarafından, kazı evi ve kazı deposu konularının 3 yıl içinde çözüleceğinin taahhüt edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Başvurularda Bakanlığımızca bu hususlara dikkat edilerek değerlendirme yapılmaktadır.

Bununla birlikte, anılan Yönerge'nin 11'inci maddesinde "Kazı çalışmalarına yönelik olarak bina niteliği bulunmayan, prefabrike kurulumlar, konteyner gibi taşınabilir özellikte olanlar ihtiyaç duyulan farklı alanlarda (kazı evi, laboratuvar, depo, mutfak, yatakhane vb.) kullanılmak üzere mevzuata uygun olarak alınabilir. Hiçbir surette kazı evi, deposu gibi taşınmaz nitelikli varlıklar ve bunlarla ilgili arsa ve arazi satın alınamaz, yeni inşaat yapılamaz." ifadesi yer almakta, bu doğrultuda Bakanlığımız izinleri ile gerçekleştirilen kazı çalışmalarında kullanılmak üzere Yönerge'nin ilgili maddesi gereğince de bütçe olanakları dahilinde ödenek aktarımı yapılmaktadır.